

הבא הוא זיין המשמר.
ועל פן ישראל קדושים צריכים
לשמר את זה על הכל, משום
שנקשר במקום העולם הבא.
ומשום כך הקדוש ברוך הוא
מתברך ביין יותר מאשר בכל,
משום שהוא משמח את צד
השמאל, ובתוך שמחתו נכלל
בימין. וכשהכל נעשה ימין, אז
השם הקדוש בשמחה, וברכות
נמצאות בכל העולמות.
ובמעשה שלמטה יתעורר מעשה
שלמעלה, ועל פן מזמינים זיין
כנגד זיין.

ומשום שהוא שמור למעלה,
צריך לשמר אותו למטה, וכל
שמירתו היא קדשה לישראל, ומי
שפוגם אותו למטה בצד
הטמאה, הוא יטמא בעולם הזה
ואין לו חלק לעולם הבא, המקום
ששורה אותו זיין המשמר. הוא
לא שמר אותו, הוא לא ישתמר
לעולם הבא. הוא טמא אותו,
יטמאו אותו באותו העולם, ולא
יהיה לו חלק באותו זיין של
העולם הבא. אשרי ישראל
שמקדשים את נפשם בקדשה
עליונה, ושומרים מה שצריך
לשמר, ומקדישים את המלך
בשמירה העליונה הזו. אשרייהם
בעולם הזה ובעולם הבא.

פתח אותו הילד ואמר, (משלי כט)
מלך במשפט יעמיד ארץ וגו'.
מי המלך? זה הקדוש ברוך הוא.
במשפט - זה יעקב, שהוא הכלל
של האבות. ואיש תרומות, כתוב
תרומת, כמו שנאמר (שמות כה)
וזאת התרומה. ואיש תרומות -
זה עשו, ששואל על תרומות
ומעשרות פל יום, ולא עושה
דבר. ואיש תרומות, שאינו
משפט, שהרי תרומה היא

תרומות דלאו איהו משפט. דהא תרומה אסתלקותא דרחמי, בגין דא

ואסתאב איהו, ולא הוא מסטרא דישראל,
ולית ליה חולקא בעלמא דאתי. דהא ההוא
עלמא דאתי, זיין דמנטרא איהו.

ועל דא ישראל קדישין, בעיין לנטרא דא על
כלא, בגין דאתקשר באתר דעלמא דאתי.

ובגין כך, ביין אתבריך קדשא בריך הוא יתיר
מכלא, בגין דאיהו חדי לסטרא שמאלא, ובגו
חדוותא דיליה אתפליל בימינא. וכד אתעביד
כלא ימינא, פדין שמא קדישא בחידו, וברפאן
משתפחי בכלהו עלמין. ובעובדא דלתתא
יתער עובדא דלעילא, ועל דא מזמני זיין
לקביל זיין.

ובגין דאיהו מנטרא לעילא, בעי לנטרא ליה
לתתא, וכל נטירו דיליה קדשה הוא
לישראל, ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא
דמסאבותא, יסתאב איהו בהאי עלמא, ולית
ליה חולקא בעלמא דאתי, אתר דההוא זיין
דמנטרא שריא. הוא לא נטיר ליה, לא יתנטר
הוא לעלמא דאתי. (דף מ' ע"ב) הוא סאיב ליה,
יסאבון ליה בההוא עלמא, לא יהא ליה
חולקא בההוא זיין דעלמא דאתי. זכאין אינון
ישראל, דמקדשי נפשיהו בקדושה עלאה,
ונטרי מה דאצטריך לאתנטרא, ומקדשי
למלפא בנטירו עלאה דא. זכאין אינון בעלמא
דין ובעלמא דאתי.

פתח ההוא רביא ואמר, (משלי כט)
יעמיד ארץ וגו'. מאן מלך. דא קדשא
ברוך הוא. במשפט דא יעקב, דאיהו כללא
דאבהן. ואיש תרומות, תרומת פתיב, כמה
דאת אמר (שמות כה) וזאת התרומה. ואיש
תרומות, דא עשו, דבעי על תרומות ועל
מעשרות פל יומא, ולא עביד מדי. ואיש
תרומות דלאו איהו משפט. דהא תרומה אסתלקותא דרחמי, בגין דא

לֹא אֲתִיָּא בְּמִשְׁפֵּט, כְּמָה דְאֵת דְאֵת אָמַר (משלי יג) וַיֵּשׁ
נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט, וְעַל דָּא, וַאֲיֵשׁ תְּרוּמַת
יְהִרְסָנָה.

וְאִי תִימָא, הָא דוֹד מְלָכָא אִישׁ תְּרוּמָה הוּא,
אֶלָּא בְּרַחֲמֵי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא (ס"א דוֹד מְלָכָא אִישׁ

תְּרוּמָה הוּא וְאַרְעָא אֲתִקְיָמָא כְּגִיעִיהָ חֲכִי הוּא וְדָא. אֲבָל בְּלֹא בְּרַחֲמֵי הוּא)
דְּהָא כְּתִיב (ישעיה נה) חֲסִדֵי דְוֹד הִנְאָמְנִים, כְּמָה
דְּאֲתַדְבֵּק בְּהָאִי, אֲתַדְבֵּק בְּהָאִי.

הָא חֲזִי, כָּל יוֹמוֹי דְדוֹד מְלָכָא, הוּא מִשְׁתַּדַּל
(כ"ג) דְּהָאִי תְּרוּמָה, יִתְקַשֵּׁר בְּמִשְׁפֵּט,
וַיִּזְדוּגוּן כַּחְדָּא. (כ"ג דִּיתְקַנִּים בְּאַרְעָא) אֲתָא שְׁלֵמָה
וַזְזוּג לֹוֹן כַּחְדָּא, וְקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֵמוּתָא,
וְקִימָא אַרְעָא בְּקִיּוּמָא. אֲתָא צְדָקְיָהוּ וְאַפְרִישׁ
לֹוֹן, וְאַשְׁתַּאֲרַת אַרְעָא בְּלֹא מִשְׁפֵּט, וְאַתְפַּגִּימַת
סִיְהָרָא, וְאַתְחַרִּיבַת אַרְעָא, כְּדִין וַאֲיֵשׁ תְּרוּמַת
יְהִרְסָנָה.

וְהָא חֲזִי, שְׁמֹן לְכַהֲנֵי, וַיִּזְן לְלִיּוּאִי. לֹא בְּגִין
דְּבַעֲיִין זֵינן, אֶלָּא מִיִּין דְּמִנְטָרָא אֲתִי
לְסִטְרָא דְלַהוֹן, לְחַבְרָא כַּחְדָּא, וְלִמְחַדִּי
עַלְמִין כְּלָהוּ, לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּהוּ כְּלָא, יְמִינָא
וְשְׂמָאֵלָא כְּלִיל דָּא בְּדָא. לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּהוּ
חֲבִיבוּתָא דְכְּלָא, וְרַחֲמֵימוּתָא דְבְּנֵי מַהִימְנוּתָא.
מֵאַן דְּאֲתַדְבֵּק רַעוּתִיָּה בְּהָאִי, הוּא שְׁלִים בְּהָאִי
עַלְמָא, וְבַעֲלָמָא דְאֲתִי, וַיִּשְׁתַּפַּח כָּל יוֹמוֹי
דְּאֲתַדְבֵּק בְּתַשׁוּבָה, אֲתַר דֵּיִין וְשְׁמֹן מִשְׁתַּפְּחִי.
כְּדִין לֹא יִתְדַבֵּק בְּתַר עַלְמָא דָּא, לֹא לְעַתְרָא,
וְלֹא לְכַסּוּפָא דִּילִיָּה. וְשְׁלֵמָה מְלָכָא צְוּוּחַ עַל
דָּא וְאַמַר, (משלי כא) אוֹהֵב זֵינן וְשְׁמֹן, לֹא יַעֲשִׂיר,
דְּהָא עוֹתְרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לִיָּה, לְמַהוּי לִיָּה
חוּלְקָא בִיָּה, וְלְמַהוּי בִיָּה חוּלְקָא בְּעַלְמָא
דְּאֲתִי, אֲתַר דֵּיִין וְשְׁמֹן שְׂרִיִין בְּעַלְמָא דָּא
וְבַעֲלָמָא דְאֲתִי. וּמֵאַן דְּרַחֲמִים לִיָּה לְהָאִי אֲתַר,
לֹא בְּעֵי עוֹתְרָא וְלֹא רְדִיף אֲבַתְרִיָּה. זַפְּאִין

הַסְתַּלְקוֹת הַרְחָמִים, מִשׁוּם זֶה לֹא
כָּאָה בְּמִשְׁפֵּט, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (משלי
א) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט. וְעַל כֵּן,
וַאֲיֵשׁ תְּרוּמוֹת יְהִרְסָנָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי דוֹד הַמְּלִיךְ הִזֵּה
אִישׁ תְּרוּמָה? אֶלָּא בְּרַחֲמִים. וְלֹא
עוֹד, אֶלָּא (דוֹד הַמְּלִיךְ אִישׁ תְּרוּמָה הִזֵּה,
וְהָאֲרֵץ הַתְּקִימָה בְּשִׁבְלֵהּ, כִּי הוּא וְדָא. אֲבָל
הַכֹּל בְּרַחֲמִים הִזֵּה) שְׁהֲרִי כְּתוּב (ישעיה
נה) חֲסִדֵי דְוֹד הִנְאָמְנִים, כְּמוֹ
שְׁנִדְבֵּק בְּזָה - נִדְבֵּק בְּזָה.

בְּא רְאָה, כָּל יְמֵי דוֹד הַמְּלִיךְ הִזֵּה
מִשְׁתַּדַּל (בְּשִׁבְלֵהּ) שְׁהִתְרוּמָה הַזֹּו
תִּתְקַשֵּׁר לְמִשְׁפֵּט וַיִּזְדוּגוּן כַּחְדָּא.
(כְּדִי שִׁיתְקַיִם בְּאַרְעָא) בְּא שְׁלֵמָה וַזְזוּג
אוֹתָם כַּחְדָּא, וְעַמְדָּה הַלְכָנָה
בְּשִׁלְמוֹת, וְעַמְדָּה הָאֲרֵץ בְּקִיּוּם.
כָּא צְדָקְיָהוּ וְהַפְרִיד אוֹתָם,
וְנִשְׂאָרָה הָאֲרֵץ בְּלֹא מִשְׁפֵּט,
וְנִפְגְּמָה הַלְכָנָה וְנִחְרַבָה הָאֲרֵץ.
אֲזֵ וַאֲיֵשׁ תְּרוּמַת יְהִרְסָנָה.

וְכֹא רְאָה, שְׁמֹן לְכַהֲנִים, זֵינן
לְלוּיִם, לֹא מִשׁוּם שְׂצָרִיכִים זֵינן,
אֶלָּא מִיִּין הַמְּשֻׁמֵּר שְׂבָא לְצַד
שְׁלָהֶם כְּדִי לְחַבְרָא הַכֹּל כַּחְדָּא,
וְלִשְׁמַח אֵת כָּל הַעוֹלָמוֹת שְׁהַכֹּל
יִמְצָא בְּהֶם, זֵימִין וְשְׂמָאֵל כְּלוּלִים
זֶה עִם זֶה, שְׂיִמְצָא בְּהֶם חֲבִיבוּת
לְכָל וְאוֹהֵבָה שֶׁל בְּנֵי הָאָמוּנָה.
מִי שְׂרַצוּנוּ נִדְבֵּק בְּזָה, הוּא שְׁלֵם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וַיִּמְצָא
כָּל יְמֵי שְׂדֻכּוּק בְּתַשׁוּבָה, הַמְּקוּם
שְׂיִין וְשְׁמֹן מְצוּיִים. אֲזֵ לֹא יִדְבֵּק
אַחֲרֵי הַעוֹלָם הַזֶּה, לֹא לְעֵשֶׂר וְלֹא
לְתַשׁוּקָה שְׁלוֹ. וְשְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ
צְוּוּחַ עַל כֵּן וְאוֹמַר, (משלי כא) אוֹהֵב
זֵינן וְשְׁמֹן לֹא יַעֲשִׂיר, שְׁהֲרִי עֵשֶׂר
אַחֲרֵי יִזְדַּמֵּן לוֹ, שְׂיִהְיֶה לוֹ חֶלֶק
בּוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ חֶלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא,
הַמְּקוּם שְׂיִין וְשְׁמֹן שׁוֹרִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. מִי שְׂאוֹהֵב אֵת
הַמְּקוּם הַזֶּה לֹא צְרִיף עֵשֶׂר וְלֹא
רוֹדֵף אַחֲרָיו. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים
שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּעֵשֶׂר הַעֲלִיּוֹן כָּל

יום, שפתיב (איוב כח) לא יערבנה זקב וזכוכית ותמורתה פלי פז. זה בעולם הזה. אחר כך, (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא.

עוד פתח ואמר, (שמות כד) ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה וגו'. והתורה - זו תורה שבכתב. והמצוה - זו תורה שבעל פה. להורתם, כתיב חסר, כמו שנאמר (שיר ג) ואל חדר הורתי. כאן יש להתבונן, להורתם של מי? אם תאמר הורתם של ישראל - לא כך, שהרי ישראל לא נזכרו בכתוב הזה. אלא הורתם של תורה ומצוות, ומה היא? זהו (מקום) זין המשמר. משום שכל כתיבה של הספר העליון שם שרויה, ומשם יצאה תורה, ועל זה קוראים תורה שבכתב. וזהו אשר כתבתי להורתם, להורתם ודאי. (כמה דאת אמר ואל חדר הורתי).

ותורה שבעל פה, תורה אחרת, דקיימא על פה. מאן איהו פה. דא הוא דעת, דאיהו פה דספר וכתובה. ותורה זו היא תורה אחרת, שנקראת תורה שבעל פה, שהיא עומדת על אותו הפה שהוא תורה שבכתב. משום כך התעלה משה בכל, על כל הנביאים הנאמנים, שכתוב ואתנה לך, דוקא לך.

כתוב (משלי כח) הגו סיגים מכסף ויצא לצרף פלי. הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד פסאו. בא ראה, בשעה שמתרבים הרשעים בעולם, כסאו של המלך הקדוש נתקן בדיו, ונטמא (ונשאב) (ועומד) בדיו, ושלחבתיו שורפות את העולם. ובשעה שהרשעים עוברים מן העולם, אז ויכון בחסד פסאו. בחסד ולא בדיו. מה משמע?

העליון לפי דרכי העולם התחתון.

אינון צדיקייא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא, דכתיב, (איוב כח) לא יערבנה זקב וזכוכית ותמורתה פלי פז. האי בהאי עלמא. לבתר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא. תו פתח ואמר, (שמות כד) ויאמר יי' אל משה עלה אלי ההרה וגו'. והתורה, דא תורה שבכתב. והמצוה, דא תורה שבעל פה. להורתם כתיב חסר, כמה דאת אמר (שיר השירים ג) ואל חדר הורתי. הכא אית לאסתכלא, להורתם דמי, אי תימא הורתם דישראל, לאו הכי, דהא ישראל לא אדפרו בהאי קרא. אלא הורתם דתורה ומצוה. ומאי היא. דא (אתר) זין דמנטרא. בגין דכל כתיבה דספר עלאה תמן שריא, ומתמן נפקא תורה, ועל דא קרינן תורה שבכתב. ודא הוא אשר כתבתי להורתם, להורתם ודאי. (כמה דאת אמר ואל חדר הורתי).

ותורה שבעל פה, תורה אחרת, דקיימא על פה. מאן איהו פה. דא הוא דעת, דאיהו פה דספר וכתובה. ותורה דא, היא תורה אחרת, דאקרי תורה שבעל פה, דאיהו קיימא על ההוא פה דאיהו תורה שבכתב, בגין כך אסתליק משה בכלא, על כל שאר נביאי מהימני, דכתיב ואתנה לך, לך דייקא.

כתיב (משלי כח) הגו סיגים מכסף ויצא לצרף פלי הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד פסאו. תא חזי, בשעתא דאסגיא חייבין בעלמא, פורסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא, ואסתאבת (כ"א ואשתאבת) (כ"א וקיימא) בדינא, ושלחובוי אוקדין עלמא. ובשעתא דאתעבר חייביא מעלמא, פדין ויפון בחסד פסאו. בחסד, ולא בדינא מאי משמע.

משמע דעלמא תתאה תליא בעלמא עלאה, משמע שהעולם התחתון תלוי בעולם העליון, והעולם העליון לפי דרכי העולם התחתון.

וְעֵלְמָא עֵלְאָה לְפּוּם אַרְחֵי דְעֵלְמָא תַתְּאָה. וַיִּפּוֹן בְּחֶסֶד (דף מא ע"א) כְּסָאוֹ. מָאן דְּבַעֵי לְבִרְכָא לִיָּה, וְלֹאֲתַקְנָא פּוּרְסֵיָיָהּ, בְּחֶסֶד וְלֹא בְדִינָא. מָאֵי מִשְׁמַע. דְּכַד עֵיִיל פְּהֵנָא לְבֵי מְקַדְשָׁא, דִּיעוּל בְּחֶסֶד דְּאִיהוּ מֵיָא, וְלֹא יִיעוּל בֵּינָן דְּשִׁתִּי דְּאִיהוּ גְבוּרָה. יִיעוּל בְּהֵאֵי (מלך) בְּמֵיָא, וְלֹא יִיעוּל בְּחֶמְרָא.

אָתוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ, וּמַהֲהוּא יוֹמָא לֹא אֲתַפְרֵשׁ מִבֵּי רַבֵּי יְהוּדָה, וְכַד הָוָה עֵיִיל לְבֵי מְדַרְשָׁא, הָוָה קָם רַבֵּי יְהוּדָה קַמֵּיהּ, אָמַר מַלְּה אֹולִיפְנָא מְנִיָּה, וְיָאוּת לְאַנְהָגָא בֵּיהּ יָקָר. לְבַתֵּר אֲסַתְּלַק בֵּינָן חֲבֵרֵיָא, וְהָוּוּ קְאָרְן לִיָּה רַבֵּי יִיסָא, רִישָׁא דְּפִטְיִשָׁא דְּמַתְּבֵר טְנַרְיָן, וְאַפִּיק שְׁלֵהוּבִין לְכָל סְטֵר. וְהָוָה קְרִי עֲלֵיהּ רַבֵּי אֶלְעָזָר, (ירמיה א) בְּטָרָם אֶצְרָף בְּבִטָן יַדְעֵתִיף.

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֲלֵיהֶם זֹאת הַחֲמִיה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגו' (ויקרא יא) מָאֵי שְׁנָא הֲכָא אֶהֱרֹן. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ קִיִּימָא תְדִיר לְאַפְרָשָׁא בֵּין מְסַאבָּא וּבֵין דְּכִיָּא. דְּכַתִּיב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר.

רַבֵּי אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים וְגו'. נִצּוֹר לְשׁוֹנְףָּ מְרַע וְגו'. סוּר מְרַע וְגו'. וְכַתִּיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגו'. מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים, אֵיזָה חַיִּים? אֶלָּא אֵלוּ חַיִּים שְׁנַקְרָאִים הָעוֹלָם הַבָּא, וְהַחַיִּים שׁוֹרִים שָׁם. וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ, עֵץ חַיִּים הוּא עֵץ מְאוּתָם הַחַיִּים, הָעֵץ שְׁנִטַּע בְּאוּתָם חַיִּים, וְעַל כֵּן כְּתוּב מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים. וְעַל דָּא מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים כְּתוּב.

אוּחַב יָמִים לְרֵאוּת טוֹב, מָאן יָמִים. אֶלָּא דָּא הוּא שְׂמָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּאַחִידָא בְּאִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין, דְּאַקְרוּן יָמֵי הַשְּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, יָמֵי הַשְּׁמַיִם וְדָאֵי, עַל הָאָרֶץ וְדָאֵי.

וַיִּפּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָאוֹ, מִי שְׁרוּצָה לְבִרְךָ אוֹתוֹ, לְהַתְקִין אֶת כְּסָאוֹ בְּחֶסֶד וְלֹא בְדִין. מַה מִּשְׁמַע? שְׂפָאֲשֶׁר נִכְנַס לְבֵית הַמְּקַדָּשׁ, שְׂיִכְנַס בְּחֶסֶד שֶׁהוּא מִיָּם, וְלֹא יִכְנַס בֵּינָן שְׁשׁוּתָהּ, שֶׁהוּא גְבוּרָה. יִכְנַס בְּזָה (דבר) בְּמִיָּם, וְאֵל יִכְנַס בֵּינָן.

בְּאוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהֶם, וּמֵאוּתוֹ הַיּוֹם לֹא נִפְרָד מִבֵּית רַבֵּי יְהוּדָה, וּכְשֶׁהָיָה נִכְנַס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, הָיָה עוֹמֵד רַבֵּי יְהוּדָה לְפָנָיו. אָמַר, לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ דְּכָר, וְרָאוּי לְנַהֵג בּוֹ כְּבוֹד. אַחֵר כִּף הִתְעַלָּה בֵּין הַחֲבֵרִים, וְהָיוּ קוֹרְאִים לוֹ רַבֵּי יִיסָא, רִישׁ הַפִּטְיִשׁ הַמְּשַׁבֵּר סְלָעִים וּמוֹצִיא שְׁלֵהָבוֹת לְכָל צַד. וְהָיָה רַבֵּי אֶלְעָזָר קוֹרָא עֲלָיו, (ירמיה א) בְּטָרָם אֶצְרָף בְּבִטָן יַדְעֵתִיף.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֲלֵיהֶם זֹאת הַחֲמִיה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגו'. מַה שְׁוֹנָה כָּאן אֶהֱרֹן? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהוּא עוֹמֵד תְּמִיד לְהַפְרִיד בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר, שְׂכַתוּב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר.

רַבֵּי אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים וְגו', נִצּוֹר לְשׁוֹנְףָּ מְרַע וְגו'. סוּר מְרַע וְגו'. וְכַתִּיב, (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגו'. מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים, אֵיזָה חַיִּים? אֶלָּא אֵלוּ חַיִּים שְׁנַקְרָאִים הָעוֹלָם הַבָּא, וְהַחַיִּים שׁוֹרִים שָׁם. וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ, עֵץ חַיִּים הוּא עֵץ מְאוּתָם הַחַיִּים, הָעֵץ שְׁנִטַּע בְּאוּתָם חַיִּים, וְעַל כֵּן כְּתוּב מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים.

אוּחַב יָמִים לְרֵאוּת טוֹב, מִי הָיָמִים? אֶלָּא זֶהוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׂאוּחַז בְּאוּתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים, שְׁנַקְרָאוּ יָמֵי הַשְּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. יָמֵי הַשְּׁמַיִם וְדָאֵי, עַל הָאָרֶץ וְדָאֵי. מִי שְׁרוּצָה חַיִּים